

ČAJ

Pro chvíle pohody

LISTOPAD 2020

Časopis Autorů Jičínska

PŘED ZIMOU

**Z rána
nůž za humny
bloudí v mlze
slov jinovatky**

**Zima
na prvním rande
dělá drahoty**

Je ještě panna

Václav FRANC

170

Vážení čtenáři,

v listopadovém čísle se sešli zdravotníci – autoři.
Nakonec to není poprvé, kdy náš časopis ukazuje,
jak je pro zdravotníky důležité odreagování se od stresových situací.

Hostem je **Václav Kňourek**, profesí internista,
bubeník rockové kapely či autor knihy s horolezeckou tematikou:
„Hore zdar!“ Představuje se nám povídkou
„Amontillado,“ z chystaného souboru **„Panna a Kyvadlo.“**

Rozhovor poskytl řidič převozové sanitní služby **Tomáš Bezrouk**.
Jeho odpovědi svědčí o tom, že se zamýšlí nad svou prací,
pozoruje život kolem sebe a dokáže svoje myšlenky přenášet
i na papír. **„Pokud člověk umí koukat!“**
přiznává Tomáš, vidí řadů věcí vhodných pro zaznamenání.

Zdravotní sestry, a regionální tvorbu, zastupuje **Zlata Zákoutská**
svými vzpomínkovými prózami z 50.let 20. století
**„Historky ze zdravotnictví. Strípky úsměvné i vážné
aneb Sestřička vzpomíná.“**

Se svou troškou do zdravotnického čísla jsem přispěl i já.
Reaguji na současnou „koronavirovou“ dobu
povídkou **„Darwin by měl radost!“**

Příjemné listopadové dny s ČAJem přeje

Václav

HOST ČAJe:

Václav KŇOUREK (1976)

Milovník Českého ráje a noční oblohy. Nadšený ochutnávač čínských čajů, ale i produktů domácích vaříčů piva. Bubeník pochybné úrovně, žánrově rozkročený mezi dechovkou a punkem. Textař a kapelník lokální rockové kapely. Ničemu z výše uvedeného se však nevěnuje důkladně. V pošetilé snaze odhalit tajemství těla a duše absolvoval Lékařskou fakultu v Hradci Králové, kde pochopil, že toto období bylo vlastně pouhým počátkem nikdy nekončícího studia.

Na literárním poli jsou jeho počiny skromné: v roce 2010 vydal vlastním nákladem útlou knížku s horolezeckou tematikou „Hore zdar!“, v letech 2017 a 2018 v rámci literární soutěže „Strípky z ráje“ se dvě povídky stávají součástí tištěné sbírky vítězných prací.

Aktuálně má hotovou knihu s názvem „Panna a Kyvadlo“ a naivně doufá, že by toto dílo někdy mohlo opustit zákoutí autorova šuplíku. Z této připravované knihy je i jeho povídka „Amontillado.“

Václav KŇOUREK - AMONTILLADO

Osaměle jsem seděl v kuchyni. Venku se pomalu stmívalo a místnost se postupně začala nořit do šera.

Chvilí po deváté hodině jsem zaslechl nesmělé zaťukání. Bylo to u zadních dveří, obrácených k lesu, kudy se dalo z kuchyně vyjít na dvůr.

Zadní dveře.

Velmi dobře Františku!

Rozsvítil jsem a šel jsem mu otevřít. Pozdravil jsem ho. Trochu se lekl, ale jinak působil odhodlaně. Pozval jsem ho do kuchyně, nechtěl jsem zbytečně svítit v prázdné hospodě. Ta byla samozřejmě zavřená, jinak by František nedorazil.

„Oceňuji, že jste přišel a děkuji. Pojd'te dál a posaďte se.“

Posadil jsem se a pokynul mu rukou, aby si přisedl ke mně. Předě mnou, na umakartovém kuchyňském stole stála otevřená láhev sherry a dvě skleničky. Tu svojí jsem průběžně doplňoval - přece jen jsem se s ním nechtěl setkat úplně za střízliva, to rozhodně ne. Na druhou stranu, ani jsem nechtěl být namol. Ale on přišel tak akorát, kdy toho ještě bylo v lahvi dost pro oba.

Mlčky jsem nalil jemu i sobě a protože pořád nervózně stál přede mnou, znovu jsem mu ukázal, aby si sedl. Měl na sobě obvyklý zelený svetr z armádního výprodeje, ve kterém vypadal jako parodie na lampasáka.

„Tak už si sedněte proboha, nebo se naštvu. Flašku sherry mám tady otevřenou poprvé a asi i naposled. Tak prosím!“

„Ď, děkuju,“ zamumlal František a konečně se posadil. Nedůvěřivě si přitáhl sklenku před sebe. Pak vzal opatrně lahev a prohlížel si jí – dokonce i proti světlu. Tvářil se jako znalec.

Pak láhev vrátil zpět na stůl.

„Neznám.“

Nadechl jsem se a spustil: „Manzanilla Solear en Rama, Saca de Invierno. Od vinařství Barbadillo. Invierno znamená zimní stáčení, protože tohle sherry se stáčí čtyřikrát ročně a pokaždé má trochu jinou chuť. En rama znamená způsob lahvování, ale to není důležité. Prostě delikátní kousek! Tak na zdraví!“

A dál jsem nečekal a začal jsem pomalu pít ze své sklenky. František ještě chvíli přemýšlel, vzal sklenici a přičichl k obsahu.

Aroma se vzneslo k jeho nosu a démon alkoholu zaťal své drápy.

Víte, sherry není zrovna pití, co by chutnalo každému. Ale mělo to v sobě alkohol, a to se u Františka počítalo.

Po obligátním prvním doušku František zkušeným pohybem vyprázdnil

celou sklenici. Tipoval jsem ho na alkoholika samotáře a tenhle odhad vyšel.

„Není to špatný,“ pronesl tím svým zachmuřeným hlasem.

„Není,“ odpověděl jsem.

Taky je to lahev za dvacet devět euro, ty kreténe, říkal jsem si v duchu.

„Tak ještě jednu, ne?“ povzbudil jsem ho a znovu mu nalil.

„No já nevím, tak možná jo,“ rozpačitě odpovídal.

Skoro jako by se upejpal – on, František!

Vypil i tu druhou. Pravda, trochu pomaleji. Na chvíli zmizel ten jeho věčně ostražitý výraz, ale rychle se vrátil.

„Chtěl jste se mnou mluvit?“

Jeho obličej byl jeden velký otazník.

„Jasně, ale tohle sherry jsme přece nemohli nechat čekat. Fajnová lahev, kdysi mi jí přivezl strejda ze Španělska. Mám jen dvě lahve. Je to extra pití. Tak na strejdu!“

Nalil jsem mu třetí sklínku a donutil jsem ho, aby si se mnou přitůknul. A tak se znovu napil. Trochu jsem mu teď lhal, ale ohledně kvality lahve rozhodně ne.

„Františku, nebudu chodit kolem horký kaše. Nebudeme si ani namlouvat, že se máme nějak v lásce, ale ta poslední věc, ta vaše poslední VĚC – ta stížnost ohledně kouření...“

„Myslíte kvůli tomu kuřáckému zákonu? Ale to přece nemůžu jen tak nechat být. Já jsem zarytý nekuřák a vy ten zákon zcela ignorujete. A to je ten zákon ještě docela mírný, na můj vkus až moc. Představte si, že existují návrhy, které chtějí kouření v hospodách zakázat úplně! Třeba se toho za pár let dočkáme!“

Upřímně, takovou blbost jsem si ani nedokázal představit.

Asi to bylo na mém výrazu vidět.

„Opravdu, nedělám si legraci! Takhle je to stejně jenom nedořešený kompromis, ty oddělené prostory. Ale aspoň něco. Jenže ne u vás, tady se kouří pořád a všude. A tak by mě jako nekuřáka pobyt ve vaší hospodě ohrozil na zdraví!“

Svým způsobem měl pravdu. Posadit ho na chvíli v hospodě mezi zdejší chlapý, to by ho zcela vážně ohrozilo na zdraví.

„A když tu ty kuřáky chcete mít, tak si to nějak stavebně vyřešte!“ dodal důrazně a aby si dodal kuráž, vypil i svou třetí sklenici.

Chvilku jsem zhluboka dýchal a pak jsem spustil: „Jindy bych vám asi řekl, že jedinej nekuřák široko daleko jste vy. No a vy do mé hospody stejně nechodíte, protože by vám tu chlapi dali přes držku!“

Trochu jsem přidal na hlasu a František se viditelně odtáhl od stolu.

Ubral jsem na hlasitosti.

„A když nad tím tak přemýšlím, tak jsem v týhle malý díře asi jedinej, kdo vám ještě přes držku nedal!“

Nastalo ticho a fakt by se dalo krájet.

„A nebudu na tom nic měnit,“ hodil jsem po něm široký úsměv, nalil mu počtvrté (a tentokrát i pořádně pro sebe) a pozdvihl jsem sklenku.

Zasmál se, panečku, on se opravdu srdečně zasmál a zhluboka se napil. No jo, skoro jsem ho rozveselil. Se stoupající hladinou alkoholu začínal vypadat šťastný jako měsíček.

František, momentálně šťastnej zmrld.

„Heleďte, nemám prachy, abych to tady přestavěl. Ale definitivně jsem se rozhodl, že hospoda bude nekuřácká. Je to koneckonců moje hospoda a tak si tu přece můžu dělat co chci!“

Skutečnost, že si tu můžu opravdu dělat co chci, mě příjemně zahřála u srdce.

„Proto jsem chtěl, abyste dneska přišel. Zdá se, že jste zase jednou dosáhl svýho! Koukněte na tu poličku za vámi – jo, to jsou všechny popelníky z hospody. Už je tam prostě nedám!“

Poslední větu jsem zařval a teatrálně bouchnul pěstí do umakartu. Lahev trochu nadskočila, František taktéž.

„Tak to jsem tedy nečekal. To bych do vás nikdy neřekl...“

A opět se pousmál.

A já se v duchu taky pousmál.

Ironicky.

Vzpomínal jsem.

- - -

Mít hospodu, to byl vždycky můj sen. Ani jsem moc neřešil, že to je v takové díře. Polosamota v údolí, obklopená lesem a skalami, patnáct domků, většinou lufťáci, pár starousedlíků. A František.

Ze začátku to všechno vypadalo skvěle. Lufťáci i místní byli rádi, že se nemusí trmáčet přes kopec do nejbližší hospody, a když jsem po roce dole ve městě potkal, sbalil a nastěhoval k sobě Jitku, která občas chlapům v hospodě i něco ukuchtila, byli jsme všichni svorně na vrcholu blaha.

Kromě Františka, samozřejmě. Bydlel sám v domku na konci údolí. V hospodě nikdy nebyl. Dříve snad dělal ve fabrice se vzduchotechnikou, ale poslední léta se dal na úspěšnou kariéru důchodce-stěžovatele. Tady na samotě neexistoval člověk, s kterým by nebyl v nějakém sporu.

Bohužel jsem se záhy do jeho hledáčku dostal i já. Můj soused, který zmlátil Františka, když ho udal za postavení maličké boudy na dřevo (bez ohlášky), mi vyprávěl, že František je třetí největší patologický stěžovatel v

celém kraji. Shodli jsme se tehdy, že Františka to třetí místo rozhodně neuspokojí a bude mířit výš.

Divil jsem se, když do mé zapomenuté hospody zabloudila kontrola z hygieny. Divil jsem se ještě víc, když přijeli podruhé a potřetí. Ale nakonec jsem se divit přestal - po dalších návštěvách ze stavebního odboru, z finančního úřadu a tak dále.

Čelil jsem tomu docela statečně, ba i s grácií a například jsem ani jednou nerozbil Františkovi hubu. Což bylo jinak takovým dobrým místním zvykem. Akorát mě ten jeho koníček přišel na hodně peněz. Pokuty, stavební úpravy – to vše jako obětiny kultu Františka psychopata.

Pak došly peníze a Jitce trpělivost. A chlapi skončili v hospodě opět na utopencích a nakládaným hermelínu. Škoda, Jitka byla fajn, ale abych byl spravedlivý - tohle se opravdu dlouho vydržet nedalo.

- - -

Během mého přemítání se František osmělil a párkrát si dolil sám.

Vida! Alkohol byla opravdu jeho slabá stránka, v lahvi už skoro nic nezbylo a František seděl s poněkud připitomělym úsměvem.

„Jste znalec! Mám ještě tu poslední láhev, tak ji otevřu.“

„Proč to děláte?“ podíval se na mě najednou sice připilým, ale stále ještě podezřívavým pohledem, „oba dobře víme, že mě nesnášíte jako všichni ostatní.“

„Máte pravdu. Ale mluvil jsem o strejdovi, co mi přivezl tohle výborný pití. V úterý umřel na rakovinu plic. Tak proto to všechno...“

Lhaní mi šlo vždycky dobře.

František nic neříkal, dopil sklenku z již načaté druhé lahve a jen mírně kýval hlavou. Snažil se v obličejí zakrýt výraz triumfálního vítězství.

„Tak vidíte...“ usmíval se, oči se mu leskly a dál kýval donekonečna hlavou. Vypadal jako nějaký démonický japonský bůžek.

„Ale stejně to tady bude smrdět měsíce, než ze všeho ten odporný kuřácký zápach vyčichne,“ neodpustil si.

Líp by mi na smeč nenahrál.

„A teď jste na to kápnul, Františku. Právě kvůli tomu jsem koupil i klimatizaci, takovej velkej krám se spoustou průduchů a hadic, ale vůbec tomu nerozumím. Tak jsem se vás chtěl zeptat na radu, prý jsem pracoval ve fabrice na vzduchotechniku.“

„Ale samozřejmě! Byl jsem tam mistr. Rád vám poradím!“ dmul se pýchou, zatímco jsme pomalu dopíjeli zbytek druhé lahve.

„Jaký máte typ? Kolik metrů krychlových to zvládne vyměnit?“ ptal se s neskrývaným zájmem.

„Vůbec netuším. Víte co, nechcete se na ten krám kouknout? Mám ho

zatím dole ve sklepě. “

„Proč ne? Co je to vlastně za značku?“

„Amontillado.“

„Takovou firmu vůbec neznám. Jen aby to nebyl nějaký laciný čínský šmejda,“ řekl a začal vstávat od stolu. Poněkud s obtížemi, při chůzi se už pěkně motal. Jeho odhadem sotva sedmdesát kilo proti mým sto deseti snášelo španělské sherry o poznání hůře.

Hned vedle vchodu do kuchyně byly dveře do sklepa. Sklep tady byl poctivý. Dříve to býval statek a místní statky měly v měkkém pískovci zpravidla tak rozsáhlé sklepy, že by v nich člověk mohl snad i zabloudit.

Sešli jsem po prudkých schodech do hlavní chodby. Svítilo tu pár žárovek zavěšených na kabelu. Tudy jsem vždycky namáhavě snášel sudy s pivem. Skládal jsem je do místnosti nalevo od schodů, kdežto my jsme s Františkem zahnuli doprava, kam sklep pokračoval tesanou pískovcovou chodbou do nitra skály. Byla tu zima a vlhko.

„Hmm, to jsou opravdu rozsáhlé sklepy, nemá to vliv na statiku?“ ptal se krapet jízlivě.

„To nevím, ale je pravda, že sklep je to pořádný. Tady jde hlavní tesaná chodba, ta je dlouhá přes dvacet metrů. Z ní odbočují postranní výklenky, místní jim říkají lochy. Za třicetileté války si v nich lidé prý schovávali zásoby.“

„A kde máte tu klimatizaci?“

„Zatím právě v jednom z těch lochů, skoro až na konci chodby. Už tam budeme.“

Došli jsme téměř k čelu chodby, v místě, kde se ve tmě utápěl boční výklenek o rozloze asi dvakrát dva metry.

„Žádnou klimatizaci tady nevidím,“ řekl opilým hlasem a marně mžoural do tmy.

„Žádný Amontillado? Zkuste se tam podívat pořádně!“

František udělal malý krok do tmy a naklonil se dopředu.

Vytáhl jsem z kapsy paralyzér (Power Max, pět set tisíc voltů, koupil jsem ho Jitce, když se tady ze začátku bála a já musel někam odjet), palcem přepnul do polohy ON a s typickým elektrickým praskáním přiložil Františkovi na záda.

Ani nehlesnul a praštil sebou do výklenku. Poponesl jsem ho hlouběji a stočil do polohy spícího nemluvněte. V bezvědomí mělce dýchal. Asi to na jeho muší váhu byla větší šlupka, než jsem předpokládal.

Až na konec chodby jsem měl nataženou prodlužovačku s montážní lampou, tu jsem teď zapnul. Bílé světlo odhalilo pyramidu ytongových tvárnic, rovněž předem připravených, očíslovaných a některé přirůznuté, tak

aby kopírovaly tvarem vstup do bočního výklenku.

Rozdělal jsem rychleschnoucí maltu a začal s dílem. Když jsem měl hotové čtyři šichty, začal se František probírat. Po dokončení páté řady, to mi zrovna ytongové tvárnice sahaly po prsa, se probral úplně.

Zmateně se rozhlížel, světlo z lampy ho zcela oslepovalo, ale za pár okamžiků situaci pochopil a v obličejí osvětleném ostrým světlem se objevil výraz čirého děsu. Poté se rukama chytil zdi. Měl jsem nanesenou maltu, zrovna jsem začínal předposlední řadu, tak jsem mu na ty prsty posadil další tvárnici.

Teprve teď vydal zvuk - první od chvíle, co se probral. Žádné zaječení, spíš jenom takový tichý sten. Ucukl rukama a stáhl se na konec výklenku.

Pak s rychlostí, které mě překvapila, skočil proti zdi a snažil se přehoupnout na druhou stranu. Shodil na zem tu zmíněnou tvárnici z šesté řady, našťestí se nerozbila. Když už měl hlavu i ruce v chodbě a soukal se po zdi trupem, opět jsem vytáhl z kapsy paralyzér a aniž bych se ho dotkl, pustil jsem mu výboj pár centimetrů od ucha.

Zachvátila ho vlna paniky a reflexivně se stáhl zpět do výklenku.

V klidu jsem dokončil šestou řadu a chystal se na finální. Strop byl klenutý, ale s předem nařezanými očíslovanými tvárnici to nebyl problém. Po celou dobu nepromluvil ani slovo, kombinace výboje, alkoholu a psychického šoku ho najednou připravila o řeč.

„Víš Františku – nevadí, že ti najednou tykám? Když jsi alkoholik, samotář bez příbuzných a nikdo v okolí tě nesnáší, měl by sis víc rozmýšlet, do koho se budeš navážet. Já tedy doufám, že nikomu chybět nebudeš. Nerad bych totiž, na rozdíl od tebe, skončil v lochu.“

Vložil jsem poslední ytong na své místo.

„Odpočívej v pokoji, ty zrasanej šmejde!“

Z tlumených zvuků jsem pochopil, že teprve teď začal řvát a mlátit rukama do zdi. O tu jsem se nebál - třiceticentimetrová porobetonová tvárnice je kvalitní záležitost.

Vylezl jsem ze sklepa a labužnický si zapálil cigaretu. Až se mi zamotala hlava. Vrátil jsem popelníky zpět na stoly.

Pak jsem si ještě na něco vzpomněl a došel do kuchyně pro papírovou obálku a Iron. Očistil jsem Ironem sklo na vchodových dveřích a nechal to chvíli oschnout. Poté jsem na sklo nalepil čtvercovou samolepku z té obálky.

František by z ní měl určitě radost.

A šel jsem spát. Poprvé po dlouhé době se mi spalo dobře, měsíc svítil vysoko na nebi a osvětloval drobnou samolepku na dveřích.

Stálo tam: „Stavebně oddělené prostory pro kuřáky a nekuřáky.“

„Pokud člověk umí koukat!“

ROZHOVOR – Tomáš BEZROUK

Znám mezi zdravotníky hodně píšících lidí, hlavně mezi lékaři. Ale přiznám se, že znám pouze jediného autora knížek, který se živí jako řidič sanitky. Je jím brněnský autor Tomáš Bezrouk. Jsem rád, že jsem objevil jeho knihy. Dokonce v jednom povídkovém souboru jsme se sešli.

Navíc máme společný zájem o sport, takže námětů k povídání je dost. Proto jsem Tomáše požádal o rozhovor.

- Tomáši, někde jsi napsal, cituji: „Studuji život, každodenní hemžení lidí z místa na místo...“ Jak moc ti v tvém „studiu“ pomáhá profese řidiče převozové sanitní služby? Jak jsi se k sanitce dostal?

Václave, začnu Tvoji druhou otázkou, která posléze plynule rozvine tu

první 9 Řidičem sanitky byl už můj táta a tím to bylo celé dané. Vodíval mě pravidelně do garáží a na dispečink, a tam to všechno tak krásně vonělo pneumatikami, benzínem veškerou tou nemocniční dezinfekcí, že už jako dítě jsem se prostě jen zastavil a srdíčko začalo plesat. Všechny ty vzorně zaparkované vozy v garáži, barevné nápisy, žluté pruhy, modré majáky... Víš, právě sanitka má pro děti specifické a nepopsatelné kouzlo. Pokud jede po ulici policejní nebo požární vůz, děti si ho zpravidla až tak nevšimnou, ovšem sanitka – i bez houkačky – no to je ten pravý magický moment! Co se týká mého pohledu řidiče přes sklo (a nejen přes sklo) sanitního vozu – jak jsi hezky v úvodní otázce nazval můj příměr „každodenní hemžení lidí z místa na místo“ – pak musím naznat, že celé toto naše hemžení, skákání a poletování tam a zase zpátky mi připomíná, že jsme skutečně a neoddiskutovatelně právoplatnou součástí přírody, celého toho krásného a tajemného cyklu, a každý z nás skládá střípky mozaiky tak, aby vznikl – pokud možno – celek, ve kterém nám bude dobře. Víš, spousta lidí sice nadává na seniory, spousta mladých seniory pohrdá a mají pocit, že nám jen překážejí, ale byli to právě oni – nynější babičky a dědečkové, kteří nám za svého „mladého“ života postavili budovy, ve kterých bydlíme, postavili silnice, po kterých jezdíme či vybudovali systém jako takový, ve kterém můžeme žít. I proto jsem se rozhodl pro tuto práci, kdy mohu alespoň částečně těmto seniorům pomoci, a mnohým při našich pravidelných denních rozhovorech vzdát hold. Nic na tom nemění fakt, že právě tato věková skupina dokáže – bráno z jiného úhlu pohledu - ze sestřiček, doktorů i nás, řidičů skutečně vysát kvantum energie.

- Jak moc ti tvoje pozorovatelské schopnosti, každodenní kontakt s lidmi pomáhá při psaní?

Pokud člověk umí koukat, a vytvoří si obraz ze všech těch střípků a mozaik, o kterých jsem mluvil v předchozí odpovědi, pak dokáže i z toho špatného nebo horšího, co před sebou vidí, udělat nadějný závěr, případně špatnou zkušenost přetavit v pozitivum. Naprosto je mi jasné, že všichni lidé na této planetě mají dvě oči, stejně jako já, mně ale možná přinesly sudičky do kolébky o malou špetku literárního vjemu navíc. Upřesním to ještě takto: díval jsem se kdysi na starou oprýskanou lavičku v zámeckém parku. Byla rezavá, nakřivo, prostě celá podivná. A já o té lavičce napsal ještě týž den doma dvě stránky poezie. Když jsem si totiž uvědomil, kdo všechno na ní po léta sedával, kolik pánů či vládařů za tu dobu zámek změnil a co všechno ta lavička mohla „spatřit a zažít“, napadlo mě, že té lavičce jsem jen tak na dálku vrátil (či mozkiem vyslal) zpět její původní lesk. A právě něco podobného zažívám denně při své práci.

- Kdy jsi vůbec začal psát? Co tě na psaní přitahovalo? A jaké byly tvoje první úspěchy?

Nevím, zda se fakt, že i učitelky na základní škole poznaly, že píšu rád, dlouho a trochu jinak nežli ostatní, dá považovat za první úspěchy, ovšem celé moje psaní – a to až dodnes – je skutečně jen a jen pro mé potěšení (obzvláště, pokud mohu potěšit i jiné). Velkým učitelem psaní byla pro mě moje máma, která dodnes vyluští jakoukoli křížovku, všechny ty osmisměrky, případně dodnes píše svým sestrám na Valašsko dopisy, nikoli krátké sms či emaily... A co mě přitahuje na psaní? Upřímně: jsem vždycky zvědavý, jak bude vypadat další a další věta; co přinese anebo jak upraví a pozvedne či doplní ty předchozí. Prostě si svým způsobem hraju!

- Byl jsi jako dítě pilný čtenář? Měl jsi a máš své literární vzory?

Teď Tě, Václave, nejspíš překvapím: já do nějakých pětaticet let vůbec nečetl! Já skutečně nebyl čtenář! A pokud ano, tak velmi slabý čtenář. Což o to, ležel jsem sice třeba celé hodiny v zeměpisném atlase nebo louskal magazíny typu Koktejl, National Geographic, zkrátka cestopisy, ale ty máš na mysli klasické knihy, já vím. Pokud jsem kdy něco četl, byl to snad jen tajuplný příběh Mág od Johna Fowlese, případně od Agathy Christie dvě či tři detektivky. Zde přiznávám, že mě četba nesmírně zajímala. Co se týče literatury, samozřejmě dokážu přiřadit k autorovi i jeho dílo, ale čtenář jsem skutečně mizerný. To se tak prostě někdy stane. To je stejné, jako kdyby Einstein nenáviděl matematiku, případně maratonský běžec nesnášel pohyb. Po mé čtyřicítce se to ale změnilo, čtu obden a čtu všechno a tímto bych si dovolil vzdát čest překladatelům. To není jen taková tlumočnická profese, i oni se musejí umět „dívat, cítit a vidět...“

Mně se jako dítěti ovšem velmi líbily televizní estrády, kde si komici hráli s češtinou. Tam jsem se skutečně nacházel. Možná si vzpomínáte na Felixe Holzmannu, který měl svá vystoupení založené právě na češtinových hrátkách; to samé Luděk Nekuda, případně oba protagonisté Televarieté, paní Bohdalová a pan Dvořák. Hlavně ty jejich kultovní scénky.

- Tvoji první knížku „Hostina pro porotce“ (2010, EU Tribun – knihovnicka.cz) jsi sám nazval jako mysticko – psychologickou absurdity show. Přiznám se, že čtenářsky je to náročný text, nutí k pozornosti. Jak dlouho jsi knihu psal? A co tě přivedlo k napsání tohoto textu?

Když si tuto svou knížku znovu a znovu čtu, dospívám k názoru, že tato práce měla být tak nějak mou poslední nežli tou úplně první. Je to skutečně velmi těžký text, myšlenky, časový posun a časová smyčka jako taková,

někdy se v tom ztrácím i já sám. Je to zkrátka do detailu rozpitvaná konspirační teorie na nic netušícího jedince. K sepsání tohoto „experimentu“ mě přivedla naše mládežnická parta kluků a holek z našeho sídliště. Vždy, když jsme odcestovali na víkend na čundr, rozdělali jsme večer oheň a po požití několika piv dával každý do placu takové mrazivé historky, že jsem to jednoduše v roce 2000 postupně a heslovitě sepsal na útržky papírů, a poté, v roce 2010 předělal do finální knižní podoby. Vydal jsem si Hostinu svým vlastním nákladem, protože – uznávám a přiznávám – žádné z nakladatelství Hostinu vydat nechťelo. Teprve, když jsem tuto knihu držel v ruce, přicházely pomalu z různých stran a zákoutí první ohlasy čtenářů o naprosto výjimečném experimentu; a to od lidí, kteří jsou podobně jako já napojeni na mystično a duchovno.

- Jak těžké bylo knihu vydat? Posílal jsi rukopis různým nakladatelstvím? Co bylo nejtěžší?

Ano, jak už jsem výše uvedl, knihu bylo těžké vydat. Redakce, nakladatelství i vydavatelství se vesměs zpětně ozvaly, poděkovaly za text i mou nabídku, ale stanovisko bylo zamítavé. Naprosto ale uznávám, že kniha je prostě jiná; tak jiná, jak jen může být, což jsi mi, Václave, konec konců potvrdil i Ty 9

- Tvoje druhá kniha „Delfín z louže“ (2018, Albatros media) je zcela jiná. Hlavní hrdina má svůj zvláštní plavecký styl, nad kterým trenéři kroutí hlavou, ale nakonec dokáže, že právě ten jeho zvláštní styl je nejrychlejší. Napadá mě, není to tak trochu autobiografie, ve které jsi chtěl říct, že cituji: „Moje skrytá a pulzující oblast nápadů, která zraje v mé mozkovně, je dle mého názoru veliká, ba nekonečná.“ ?

Přiznávám, že kniha se malinko odráží od mých skutečných plaveckých začátků, ale následný děj, který vrcholí Olympijským vítězstvím hlavního hrdiny již naprosto nemá s mou osobou nic společného. Zajímavé je, že se mi ozvali ze Slovenské plavecké federace, že děkují za snad první konkrétní příběh z plaveckého prostředí, a že moje kniha Delfín z louže je předávána spolu s ostatními dárky a dárečky mladým sportovcům-plavcům, což je jen a jen dobře, pakliže je můj příběh může motivovat.

- Sport je zřejmě tvým velkým koníčkem, což je z výše popsané knihy cítit. Přiznám se, že i já jsem kdysi napsal cyklus povídek ze sportovního prostředí pracovně nazvaný „Prohry“. (Nakonec několik povídek časopisecky vyšlo, ale soubor jako celek ne.) Dělal jsi závodně nějaký sport? A děláš dneska? Nebo už jen pasivně u televize?

Vzhledem k tomu, že mám tři děti, jsou moje sportovní výkony na denním pořádku. 9

Co se týče aktivního sportu, už je to složitější, i toho času je samozřejmě méně, ale ve sklepě mi zbyly nějaké ty činky, na zahradě je krásná větev na shyby, no a s kolegy z práce děláme obden kliky. A hecujeme se při tom. Což je dobře.

- Mně jako kluka olympiáda fascinovala. Dělalí jsme na vesnici řadu nejrůznějších sportů, pořádali vesnické olympiády. Jak to bylo v tvém případě? A psal jsi o těch vašich aktivitách kroniky a deníky jako já?

Tak koukám, že jsi měl podobnou partu sportovních nadšenců jako já. I tu kroniku jsem skutečně evidoval, doplňoval a dodnes chráním jako archívni víno. Ano, naše olympiády byly skvostné: hod šiškou do dálky, hod haluzí z větve (namísto oštěpu) do dálky, skok vysoký přes koště (namísto laťky) na matrace, přehodit sněhovou koulí náš třicetimetový panelák (a my ho opravdu přehodili), no a v těchto krásných disciplínách bych mohl pokračovat. Prožil jsem nádhernou sportovní pubertu 9

- Jsi velký sportovní fanda? Takže fandíš „Kometě“ a „Zbrojovce?“ Máš čas aspoň občas zaskočit na stadión a fandit?

Jsem zastáncem toho, že ne vždy musí člověk fandit právě tomu či tomu týmu, a to jen proto, že bydlí ve stejném městě. Přestože – jak uvádíš – Kometa i Zbrojovka jsou výsostnými týmy, co se týče historie i návštěvnosti, já osobně fandím mexickému fotbalovému týmu (jednoduše proto, že se mi jejich způsob hry líbí, a jelikož mám právě k Mexiku srdeční zaměření), a co se týče fandění přímo osobně na stadionu, pak říkám ano, ovšem na stadionu plaveckém u nás Za Lužánkami. A je mi celkem jedno, zda jsou to závody plavecké či třeba skoky z věže. Plavání osobně považuji za nejkompexnější a nejzdravější sport, při kterém navíc zabírají všechny svaly v těle.

- Víím, že máte s manželkou tři děti. Vedeš je ke sportu, k literatuře nebo k obojímu? A s jakými úspěchy? Mimochodem jak se dají ve slově „hlemýžď“ udělat tři pravopisné chyby? (Narážím na Tomášovu povídku „Tomášek.“)

Tak jak jsem měl za vzor svého tátu a mámu, dá se říci, že moje fotoalba či příběhy, které dětem vykládám před spaním, pomalu polehoučku motivují i nasměrovávají i je samotné. Tedy ke sportu, zdravému pohybu, k zeměpisu i ke psaní (a malování). A to slovo HLEMÝŽĎ je pro mě celoživotní perličkou: Ve druhé třídě jsem v tomto slově byl schopen skutečně udělat

tři chyby po sobě: Napsal jsem tehdy: HLEMÍŠŤ 9 A bylo to.

- Vedle sportu zřejmě rád cestuješ. Víš, že jsi byl v Mexiku i v Egyptě. Kde všude jsi byl a kde bys ještě chtěl být? A jak se tvůj cestovatelský zápal projevuje při psaní?

Ano, jak už jsem řekl, Mexiko je moje srdcovka, a s tím souvisela i cesta před Belize a Honduras do Guatemaly. No zážitek! Napřesrok to byl Egypt s jedinečnou cestou pouští až do Abú Simbel u Súdánských hranic. K tomu noční výšlap na nejvyšší vrchol poloostrova Sinai a návštěva kláštera Svaté Kateřiny. Mým snem je ještě Indie, ale to je už opravdu obrovská divočina. Jejich styl života, kastovní společnost, zvyky... zkrátka těším se, ale tak trochu se Indie i bojím.

- Víš, že máš v rukopise text o práci řidiče sanitky pracovním nazvaný „Zápisky ze sanitky.“ Měl jsem dokonce tu čest ukázky číst a myslím si, že by si rukopis zasloužil knižní vydání. Jak to s vydáním vypadá?

Úplně stejně jako s Hostinou. Nabídky se mi vrací, s tím, že je to sice dobře napsáno, ale zrovna se toto a toto nakladatelství podobnou tematikou nezabývá. Už je to pro mě kýčovitě sdělení, nevím, co si o tom mám myslet, ale jejich názory respektuju. S tím se nedá nic dělat. Přitom neznám mnoho knížek či povídek o práci řidiče sanitní služby. Chce to asi čas. Já jsem trpělivý. A zároveň si troufám říci, že jsem i pokorný a znám své meze. Tím vším chci poukázat na fakt, že se nikterak přehnaně za nějakého spisovatele nepovažuji. Rád se s kýmkoli podělím o své názory, rád poradím i povykládám, ale pakliže je osud nastaven tak, že nebudu nikdy až tak úspěšný, pak nebudu někde v koutě brečet ani „lámat hole“. Třeba konkrétně Ty, Václave, jsi moje práce a knihy našel, aniž bychom se kdy předtím viděli či byli příbuzní. Objevil jsi Hostinu i Delfína. A právě toto jsou pro mě impulzy tvořit dál a dál a třeba i čekat...

- Na tvých knihách se mi líbí, že je dokážeš okořenit filozofií života, humorem, ale i zamyšlením. A třeba i tím, že si jdeš za svým cílem jako třeba v případě vydání knihy. To jsi podědil nebo tě tak život naučil? Opět narážím na tvoji povídku v souboru „Jablko nepadá daleko od stromu.“

Určitě vše to, co je společného s mým přesvědčením i konáním, jsem zdědil. Já se od svých rodičů příliš neodlišuji. Jsme dodnes v denním kontaktu, navštěvujeme se, takže vše, co umím, jsem přebral od nich a v těchto zajatých kolejiích hodlám pokračovat.

**- Tomáši, ať se ti daří v životě, v rodinném životě, práci i literatuře!
Držím palce, aby tvoje zápisky ze sanitky brzy vyšly.
Já mnohokrát děkuji. Zdravím Tebe i všechny čtenáře.
Ať se Vám všem moc a moc daří v osobním i pracovním životě.**

Václav

**Zlata ZÁKOUTSKÁ
HISTORKY ZE ZDRAVOTNICTVÍ
STŘÍPKY ÚSMĚVNÉ I VÁŽNÉ aneb SESTŘIČKA
VZPOMÍNÁ**

(Děj a doba – padesátá léta. Místo – jedna blíže neurčená klinika.)

xxx

Dva staří sousedé se dílem náhody setkali v nemocnici na lůžkách vedle sebe. Doma byly jejich usedlosti odděleny jen zahradou, tady svorně leží a jeden druhému doslova vidí do talíře. Drobnému Medlíkovi dochází osmdesátka. Má zlomený prst na ruce a odoperovanou pupeční kýlu. O málo mladší a robustnější Špáta má operované koleno. V sousedském besedování jim čas docela pěkně ubíhal, probrali známé, přešli na své syny, jak to teď vedou nebo nevedou, také s úsměvem vzpomínali na své drobné spory, když jim husy vlezly do záhumenkového ječmene nebo slepice rozhrabaly zeleninovou zahrádku, či jak honili vzájemně své syny ze sadu, když jeden měl lepší hrušky a druhý jablka. Vládla tam docela úsměvná pohoda a sestry rády chodily do jejich pokoje pro špetku dobré nálady. Až jednou odpoledne se rozezvučel zvonek na sesterně.

„Šestka? Co ti dva mohou chtít?“

Když sestra otevřela dveře, vyrazila jí stávající situace dech a úsměv zmizel ze rtů. Špáta s Medlíkem rozkohoutění a zrudlí si hlasitě nevybíravě nadávali. Prvnímu se z holé hlavy řinula krev až k obočí, druhý vypadal přidušeně a v ruce třímal dlahu, kterou si vytrhl z obvazů zlomeného prstu: „Já ti, ty blbče, říkám, že ta hnojůvka teče nahoru!“ sípal Franta Medlík. A kovovou dlahou v podobě miniaturního žebříčku šermoval blízko krvácející Špátovy hlavy. Rozohněný Josef Špáta nevnímal přítomnost sestry a hodil po kolegovi hrnek s čajem. Stalo se to dílem okamžiku. Postižený se chytil za prst. Hrniček se trefil a zlomenina bez dlahy bolela. Čaj byl na lůžku i po zemi a louže pomalu stékala ke dveřím.

„Ty vole, copak nevidíš, že ta močůvka teče od stropu dolů?“ opětoval křik Josef a přesvědčivě ukazoval na bělostnou zed' mezi nočními stolky.

Privolaný lékař na ně křikl, vyhuboval jim a naordinoval sedativa. Holohlavého Josefa si vzal na ambulanci a třemi stehy sešil tržnou ránu. Bojovnému Frantovi převázal prst, vložil do dlahy a dal injekci, po které brzy usnul. Sestra vše uklidila, setřela, postele odtáhla od sebe, mezi ně dala dva noční stolky pro větší bezpečnost. Na pokoji zase zavládl sousedský klid.

Na příhodu se dlouho a s úsměvem mezi personálem vzpomínalo.

xxx

Z ambulance zaléhalo na chodbu klení, sakrování i nějaké ostřejší slovo adresované matce, která neuhlídala své batole. Ošetřující lékař nezvládl situaci a ulevoval si tím a slovy vyléval vztek nad svou bezmocností.

Na ambulantním stole leželo asi dvouleté batole. Světlé kudrny nalepené na zpoceném čele, celé rudé od pláče, strachu a bolesti. Matka stála na chodbě opřená o zeď, z její vizáže se nedalo nic vyčíst, jakoby nevnímala. Baculatá Janička ležela na bříšku. Po injekci usínala, ale i ze spánku ještě občas vzlykla. Od pasu dolů měla rozsáhlou řeznou ránu, podříznutá byla i půlka zadečku ve tvaru velkého S. Začátekřezu byl tenký jako list kožně i podkožně, několik centimetrů nebylopři šití, za co chytit, natož šít, v dalších centimetrech naopak pronikalřez hluboko do svaloviny, kde zase muselo být šití dvoje. Nástroje létaly do kovové mísy i na zem. Lékař se uklidnil a šití mu šlo už dobřeod ruky a podařilo se téměř nemožné. Ještě důkladně přelepít nepravidelnou ránu, ošetřit okolní kůži, píchnout protitetanovku. Trvalo topřes hodinu. Jana se začínala probouzet. Sestra ji převzala do své péče, uložila na bříško do kočárku a dítě znovu usnulo. Vyjela s ním dlouhou chodbou ven na čerstvý vzduch.

Lékař si zavolal matku. Už úplně klidný chtěl vědět, jak se ten nešťastný úraz stal. Rozpačitě vstoupila, v ruce žmoulala kapesník a trhaně začala.

„Připravovala jsem si všecko k zavařování. Janička vylezla na malou stoličku a v okamžiku, kdy jsem z regálu vyndávala další láhve, se stolička zakymácela a ona spadla zadečkem na zem do připravovaných zavařovaček. Bylo to strašné, všude plno střepů a krve...“ vzlykala matka. „Pořezala si i ručičky, vždyť víte, bylo to hrozné leknutí.“

„Dítě musíte pečlivě hlídat a úrazy předvídat. Představte si, že by si pořezala krk nebo tepny jinde na těle a vykrvácela, také do očí se mohly dostat střepinky a oslepit ji. Svoji nepozorností byste o dítě přišla!“

Matka se rozplakala a znovu děkovala lékařovi. Pak už pospíchala ven ke kočárku za svou ovázanou a zalepenou Janičkou.

Václav FRANC - DARWIN BY MĚL RADOST

„To jsou k nám hosti, pane Skalník,“ řekl doktor Čermák, když uviděl prošeďivělého šedesátníka v roušce stát u dveří ordinace.

„Dobrý den,“ nervózně odvětil Josef Skalník. V ordinaci si připadal nesvůj, čekal, že jej lékař bude plísnit, že již dlouho nezašel na preventivní prohlídku, ale nakonec žádné problémy neměl, tak proč by chodil.

„Vás už jsem neviděl pěknou řádku let,“ povzdychl si doktor Čermák a posunul brýle na dálku na nose, aby lépe viděl nablízko do chorobopisu pana Skalníka, jenž mu promptně vyndala z kartotéky sestřička Helena.

„No jo, už to bude teď v květnu sedm let,“ zasmál se doktor svým slovům jako by to byl nějaký povedený žert.

Mezitím se Josef Skalník usadil na židli, ale nesesedlo se mu dobře, spíše se ošival, jako kdyby seděl na jehlách.

„Tak copak vás k nám přivádí, pane Skalník. Srdíčko? Nebo máte problémy s močením?“ kladl spíše řečnické otázky doktor Čermák. S podobnými případy měl svoje zkušenosti. „Kouříte? Abych vám měl, co zakázat!“ žoviálně pokračoval doktor.

„Víte, pane doktore ...,“ nevěděl pacient, jak by nakousl kyselé jablko problému.

„A tu roušku si můžete sundat,“ dobrácky pronesl doktor, aby snad pacienta ujistil, že na něj není rozlobený pro tu dlouhou absenci v ordinaci. Navíc rouška nezářila bělobou, měla spíše tělovou barvu, asi ji pacient již dlouho neměnil, napadlo lékaře. „Teď už ten vir pominul, takže roušky už od Nového roku nejsou povinné a s jarem je hned veseleji, doufejme, že se ta potvora nevrátí,“ v dobré náladě vtipkoval doktor Čermák.

„V tom je právě ta potíž, pane doktore,“ osmělil se pacient.

„V čem? V té roušce?“ nechápal lékař. Sestra Helena si poposedla a zvedla oči od dokumentace.

„Víte, pane doktore, já nevím, jak se to vlastně stalo, ale ... prostě ty roušky jsme nosili několik let, já se přiznám, nejsem žádný hrdina, bál jsem se, abych nenakazil vnoučata, tak jsem tu roušku vlastně nesundával ani na noc a ona ...“

„Co ona?“ hořel nedočkavostí doktor.

„Ona mi přirostla a nejde sundat!“ vyklopil tajemství pan Skalník.

„Pane Skalník, vy jste veselá kopa, co mi to tady chcete namluvit,“ povstal doktor ze svého pohodlného křesíla.

„Opravdu, pane doktore, nelžu, prostě nejde sundat,“ hájil se pacient.

„Ale jděte, možná vám jen trochu zarostla, ale ...“ doktor se přímo vrhl na pacienta. „Tohle bolí?“ snažil se tahat za roušku.

„Nebolí, pane doktore, jen to tak šimrá, nebo lechtá,“ začal se ošívát pacient.

„Vám ta roučka asi tady za uchem zarostla do masa, ale to bude jednoduchá pomoc, uděláme šmik šmik a rouška bude dole,“ optimisticky zvolal doktor Čermák.

„Já nevím, pane doktore, ona mi to už chtěla odstříhnout manželka, vůbec jíá to nešlo.“

„Ale nebojte, vy hrdino jeden, sestro podejte mi nůžky,“ natáhl pravici v očekávání nástroje doktor.

„Pak to vydesinfikujeme a uvidíte, že se vám ...“ nestačil doříct lékař.

„Ááááá!“ vyskočil ze židle a zařval pacient.

„Co děláte, tohle přece nemůže bolet,“ rozčilil se doktor,

„Bolí jako deset čertů, pane doktore!“ křičel nebožák.

„No jo, ona vám ta rouška krvácí, já stříhnul do živého. Koukám, že v těch tkanicích jsou vidět červené stružky arterií, ona je ta rouška zásobována krví jako živý orgán. A zřejmě se do roušky vrůstají nervová zakončení,“ mudroval lékař. „Pane Skalník, posadte se, já udělám takový pokus.“

Pacient se posadil. U ucha si přidržoval tampón zbarvující se do ruda., který bleskově podala sestra Helena.

„Tohle bolí,“ píchnul špičkou nůžek pacienta do roušky jen lehce ošetřující. Ale otázka to byla spíše řečnická, neboť z reakce bylo vidět, že nervová vlákna jsou prorostlá i v přední části roušky.

„Bolí,“ pane doktore, potvrdil lékařovu domněnku pan Skalník.

„Chlape jeden, to jste vlastně první případ, který vidím, že rouška vrostla do organismu jako nějaký cizopasník nebo obranná součást organismu,“ nevycházel z údivu doktor Čermák. „A jak se s tím najíte?“

„To není problém, já jsem se naučil roušku pomalu stáhnout na bradu, vůbec to nebolí, jen se trochu našponuje,“ svoje slova názorně demonstroval. „A pak, když jsem po jídle, ji zase trochu napnu a ona se vrátí před pusou a nos a zase mě normálně chrání.“

„No jo, člověče, vy jste vlastně přírodní úkaz, vy byste s tímhle mohl do televize,“ zadumaně pronesl doktor Čermák. „Takže vy jste vlastně zdravý jako rybička, jen vám něco trochu přebývá, ale každý má něco, někomu odstávají uši, někdo má třeba velký nos, ale kdyby vám to vadilo, můžu vás poslat na oddělení plastické chirurgie,“ okamžitě našel doktor Čermák řešení. Jak elegantně se problematického pacienta zbaví.

„To snad ani nebude potřeba, pane doktore. Víte, jak ten virus postupoval, mně zemřelo postupně několik spolužáků, já zůstal vlastně z naší třídy jediný naživu. Všichni už jsou tam nahoře a já se strašně bál, že

taky umřu. Opravdu jsem roušku nosil poctivě a vnučka mi říkala, že jsem asi potvrdil tu Darwinovu evoluční teorii. Víte, ona studovala biologii a má červený diplom,“ vysvětloval pan Skalník. Mezitím překontroloval tampón. Krvácení se naštěstí podařilo zastavit.

„Vy myslíte, že ta rouška je něco jako mimikry, že se prostě organismus přizpůsobil, aby přežil?“ povstal z křesla doktor Čermák.

„Já tomu nerozumím, ale vnučka říkala, že příroda si dělá takový výběr, přežijí vyšší formy a ty primitivní, nepřizpůsobivé zanikají, jestli jsem to nějak nepopletl?“ zamyslel se pacient.

„Víte, pane Skalník, z vás by měl Darwin radost!“ ukončil vyšetření doktor Čermák a pak pragmaticky dodal: „Je to všechno hezký, ale jak já to jenom vyúčtuju pojišťovně?“

ČAJ pro chvíle pohody

č.170, listopad 2020, ročník XIX

Vydáno 5. listopadu 2020 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!